

Pyhännän kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa

SISÄLTÖ

1	Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin	3
1.1	Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa	3
1.2	Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhkat	4
1.3	Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet.....	7
1.3.1	Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana	7
1.3.2	Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu	8
1.3.3	Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen	8
1.4	Lainsäädäntö ja ohjeet	10
1.5	Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi.....	10
1.5.1	Kuntakonsernin yhteiset uhka-arviot	10
1.5.2	Poikkeusolojen uhkien arviointi	12
1.5.3	Toimialakohtaiset uhka-arviot ja riski- ja haavoittuvuusanalyysit.....	12
1.6	Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma	13
1.7	Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat.....	13
1.8	Varautumiskoulutus ja harjoitukset	14
1.9	Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa.....	14
1.10	Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa.....	16
1.11	Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen	16
1.12	Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen.....	17
1.13	Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle	17
2	Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta	18
2.1	Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet.....	18
2.2	Uhka-arvioiden keskeiset tulokset	19
2.3	Johtamisjärjestelmä normaalioloissa	19
2.4	Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämisen ja informointijärjestelyt.....	20
2.5	Luottamushenkilöelinten informointi	21
2.6	Tehostetun johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen häiriötilanteessa	22
2.7	Johtamispaikat	22
2.8	Johtaminen ja tilannetietoisuus	23
2.9	Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset.....	24
2.10	Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa	24
2.11	Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa	25
2.12	Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa	25

2.13	Toiminnan yhteensovittaminen	27
2.13.1	Yhteydenpito ja yhteistoiminta: kuntayhtymät ja muut alueelliset toimijat.....	27
2.13.2	Yhteydenpito ja yhteistoiminta: muut kunnat	27
2.13.3	Yhteydenpito ja yhteistoiminta: keskeiset elinkeinoelämän toimijat	28
2.13.4	Yhteydenpito ja yhteistoiminta: valtion paikallis-, alue- ja keskushallinto.....	28
2.13.5	Yhteydenpito ja yhteistoiminta: puolustusvoimat	28
2.13.6	Yhteydenpito ja yhteistoiminta: järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhdyskunnat.....	28
3	Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin	28
3.1	Poikkeusolojen vaikutukset kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin	28
3.2	Kunnan hallinto poikkeusoloissa	29
3.3	Valmiustoiminta poikkeusoloissa	30
3.4	Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut	30
3.4.1	Henkilöstön varaamisen vastuut kuntakonsernissa	30
3.4.2	Vastuut rakennusvarauksista	31
3.4.3	Vastuu ajoneuvo- ja työkonevarauksista.....	31
3.5	Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio	31
4	SUUNNITELMAN LIITTEET	32

1 Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin

Valmiussuunnitelman yleisen osan strategisen osan tarkoituksena on toimia:

1. kuntakonsernin turvallisuuskulttuuria ja turvallisuuden hallinnan kokonaisuutta käsittelevänä asiakirjana;
2. ennen häiriötilanteen syntyä tehtävää varautumistyötä, varautumisen painopisteitä sekä kehittämistä linjaavana ja ohjaavana asiakirjana sekä
3. informatiivisena asiakirjana varautumisen lainsäädännöllisistä puitteista (Korhonen & Ström 2012, 9, 15).

Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksymisen yhteydessä **Pyhännän kunta** sitoutuu siihen, että strategisessa osassa esitetyt linjaukset tarkastetaan vähintään kerran valtuustokaudessa. Operatiivisilta eli toiminnallisilta osin suunnitelma tarkastetaan vähintään kahden vuoden välein. Jokaisen tarkastuksen yhteydessä suunnitelma tarkastetaan myös teknisiltä osin. Valmiussuunnitelman yleinen osa tarkastetaan ja päivitetään lisäksi aina tarvittaessa.

1.1 Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa

Pyhännän kuntakonsernin turvallisuuden hallinta ja varautuminen poikkeaviin tilanteisiin perustuu valmiussuunnitelmiin, turvallisuussuunnitelmiin ja koko organisaation kykyyn ja tahtoon toimia siten, että palvelujen tuottaminen pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa. Turvallisuussuunnitelmilla pyritään estämään erilaisten häiriötilanteiden syntymistä, valmiussuunnitelmilla valmistaudutaan jatkamaan toimintoja häiriö- ja poikkeusoloissa sekä palamaan normaalioloihin mahdollisimman pian. Henkilöstöä koulutetaan ja ohjataan toimimaan siten, että turvallinen toiminta on kaiken tekemisen lähtökohtana.

Pyhännän kunnan turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviä asiakirjoja, jotka ovat julkisesti saatavilla, ovat mm.

Pyhännän kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, 2017

Pyhännän kunnan tietoturvapoliittikka, 2018

Nivala-Haapajärven ja Haapaveden-Siikalatvan Seutukuntien turvallisuussuunnitelma 2009.

Valmiussuunnittelussa keskeisintä on toimintojen jatkaminen normaaliolojen häiriötilanteessa. Valmiuden ylläpito on osa jokapäiväistä toimintaa ja keskeisenä tavoitteena

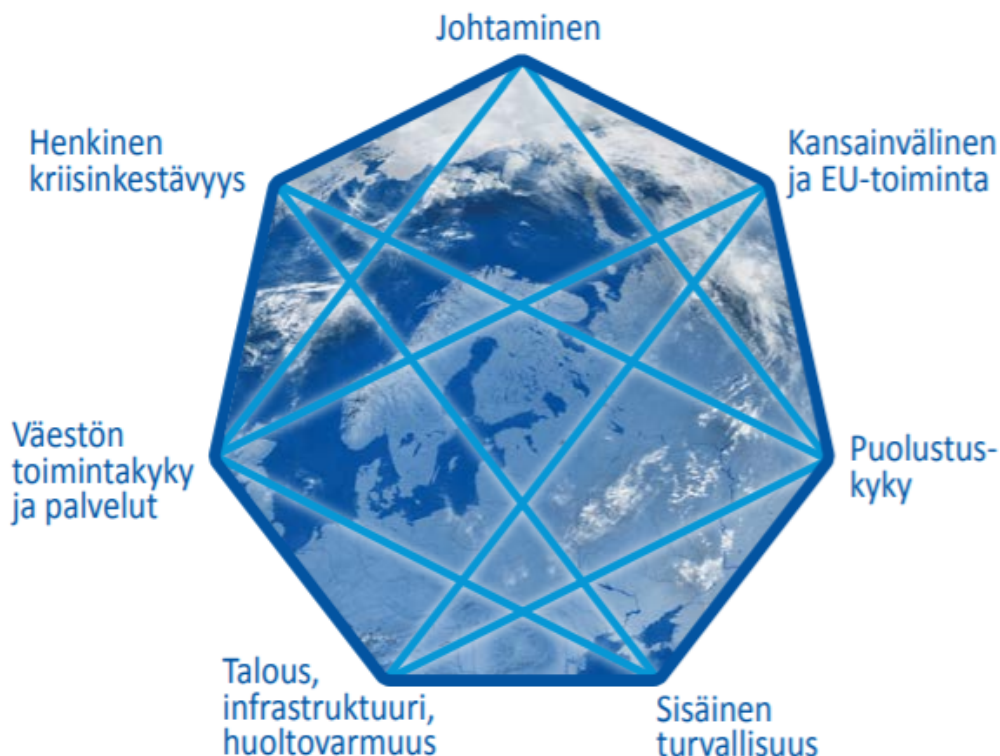
on varautua jo ennalta erilaisiin häiriötilanteisiin. Kunnan eri toiminnoissa toteutettavat turvallisuussuunnitelmat ovat keskeisessä roolissa tavoitteisiin pääsystä. Kunnan on syytä kirjata koko kuntaorganisaation turvallisuuden hallinnan ja turvallisuuskulttuurin tavoitetilat. Pääpaino kunnan valmiussuunnittelussa on yleensä normaaliolojen häiriötilanteissa. Valmiuden ylläpidossa kavennetaan kunnan perustehtävien ja varautumistehtävien eroa, ja painopistettä pyritään suuntaamaan häiriötilanteiden hallinnasta niiden ennakointiin, estämiseen sekä vaikutusten rajoittamiseen ja minimointiin. Kunnan on sitouduttava kiinnittämään huomiota myös vaikutuksista toipumiseen. (Korhonen & Ström 2012, 18–20.)

Turvalliskulttuuri on osa työyhteisön jokapäiväistä työtä, jonka kaikki sisäistävät ja joihin kaikkien pitää sitoutua. Toimintavalmiutta ja turvallisuuskulttuuria ylläpidetään sisäisellä viestinnällä ja käytännön harjoituksilla.

1.2 Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhkat

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä *Yhteiskunnan turvallisuusstrategia* Suomalaisen yhteiskunnan elintärkeiksi toiminnoiksi on määritelty seitsemän toimintoa, joiden jatkuvuus on pystyttävä takamaan kaikissa turvallisuustilanteissa (Turvallisuuskomitea 2017, 14).

ELINTÄRKEÄT TOIMINNOT

Kuva 1 Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot (Turvallisuuskomitea 2017, 14)

Turvallisuustilanteita ovat normaaliolot, häiriötilanteet ja poikkeusolot. *Normaaliolot* ovat yhteiskunnan pääsääntöinen tila, jossa elintärkeät toiminnot voidaan turvata ilman, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö. Häiriötilanteella tarkoitetaan uhkaa tai tapahtumaa, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. Häiriötilanteita voi esiintyä niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissa. Poikkeusoloilla tarkoitetaan valmiuslain (1552/2011) 3 §:n mukaista tilaa. (Sanastokeskus TSK 2017, 59–60.)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (2010) on kuvattu 13 uhkamallia, joilla kuvataan turvallisuusympäristössä tapahtuvia häiriöitä, jotka uhkaavat yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja. Uhkamallit ovat luonteeltaan yleisiä ja ne voivat esiintyä itsenäisinä, samanaikaisina tai toistensa jatkumoina. (Puolustusministeriö 2010; Korhonen & Ström 2012, 21.) Strategiassa kuvatut uhkamallit ovat:

- voimahuollon vakavat häiriöt;

- tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt;
- kuljetuslogistiikan vakavat häiriöt;
- yhdyskunta tekniikan vakavat häiriöt
- elintarvikehuollon vakavat häiriöt;
- rahoitus- ja maksujärjestelmän vakavat häiriöt;
- julkisen talouden saatavuuden häiriintyminen;
- väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt;
- suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat;
- terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus;
- rajaturvallisuuden vakavat häiriöt;
- poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus sekä
- sotilaallinen voiman käyttö (Puolustusministeriö 2010, 14).

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa on tunnistettu 37 uhkamalleja konkretisoivaa häiriötilannetta, jotka toimivat valmiussuunnittelun pohjana. Sama häiriötilanne voi liittyä useampaan eri uhkamalliin. Näiden ohella on huomioitava mahdolliset muut häiriötilanteet, jotka johtuvat esimerkiksi toimintaympäristön muutoksista, toiminnan luonteesta tai jota muutoin ei ole aiemmin osattu huomioida. (Korhonen & Ström 2012, 21–22.) Pyhännän kuntakonsernin kaikkien valmiussuunnitelmien uhka-arvioissa on tarkastelun lähtökohdaksi otettu kyseen omaiset uhkamallit ja häiriötilanteet sovellettuna kuntatasolle.

– Sähköenergian saannin, siirron tai jakelun häiriintyminen	– Alkutuotannon toiminta-edellytysten heikkeneminen
– Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien käytettävyyden häiriintyminen	– Maa- tai vesialueen laaja-alainen saastuminen
– Tieto- ja viestintäteknologisen (ICT) infrastruktuurin vaurioituminen	– Myrsky tai tulva- ja pato-onnettomuus
– Valtakunnallisen radio- ja televisiotoiminnan häiriintyminen	– Vaarallisiin aineisiin (CBRNE-uhka) liittyvä onnettomuus
– Kuljetusten häiriintyminen	– Maa-, meri- tai ilmaliikenne-onnettomuus
– Tuontipolttoaineiden saatavuuden häiriintyminen	– Suomalaisiin kohdistunut onnettomuus tai teko ulkomailla
– Polttoainejakelun häiriö	– Terrori-isku tai sen selkeä uhka
– Päivittäistavarahuollon häiriö	– Väestön turvallisuutta laajasti vaarantava rikollinen teko
– Vesihuollon (ml jätevesihuolto) häiriintyminen	– Yhteiskunnan toimintoja laajasti vaarantava rikollinen teko
– Jätehuollon häiriintyminen	– Rajaturvallisuuden vaarantuminen
– Kaukolämmön toimitushäiriö	– Laajamittainen maahantulo
– Maksujen välityksen lamautuminen	– Valtion toimintakykyä haittaava vaikuttaminen
– Käteisen rahan saatavuuden häiriintyminen	– Ulkomaankaupan häiriintyminen
– Valtion ja kuntien luottokelpoisuuden romahtaminen	– Joukkotuhoseilla uhkaaminen
– Vakuutusyhtiön vakavaraisuuden tai jälleenvakuutusuojan pettäminen	– Informaatio-operaatio
– Pandemia tai muu laaja-alainen tartuntatautilanne	– Provokatiivinen alueloukkaus
– Vakava eläin- ja kasvitautiepidemia	– Aseellinen välikohtaus
– Eliöiden joukkokuolema	– Yllätykseen pyrkivä sotilaallisen voiman käyttö
	– Laajamittainen sotilaallisen voiman käyttö

Kuva 2 Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa tunnistetut häiriötilanteet (Puolustusministeriö 2010)

Valtakunnallisesti määriteltyjen elintärkeiden toimintojen ja edellä esitettyjen uhkamallien perusteella Pyhännän kunta on määritellyt kunnan toiminnan kannalta elintärkeiksi ja kriittisiksi toiminnoiksi ja palveluiksi seuraavat:

- Johtaminen ja päätöksenteko
- Perusopetus
- Logistiikka
- Tietoliikenne ja tietojärjestelmät
- Yhdyskuntatekniikka
- Terveysten- ja sairaanhoito
- Sosiaaliturva ja sekä perushuolto

1.3 Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa (Sanastokeskus TSK 2017, 36). Kaikessa kunnan varautumisessa pyritään huomioimaan kolme eri kokonaisuutta: *operationaalisella varautumisella* suunnitellaan, mitä pitäisi tehdä ja miten – *organisationaalinen varautuminen*

määrittelee kenen pitäisi tehdä ja milloin – *teknisellä varautumisella* varmistetaan materiaallinen varautuminen (Pursiainen 2018).

1.3.1 Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana

Varautuminen on osa kokonaisturvallisuuden hallintaa ja samalla osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Pyhännän kunnan varautuminen ei ole yksinomaan poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluja, vaan myös häiriötilanteiden ennaltaehkäisy. Tunnistettujen riskien poistaminen ja pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet ovat osa kunnan varautumista. (Korhonen & Ström 2012, 23.)

Kunnan varautuminen perustuu riskien arvioinnin tuloksiin, jotka on esitetty liitteessä 1.

Varautumistoimenpiteet kohdistetaan niihin riskeihin, joita ei saada kokonaan poistettua. Kunnan varautumisen toimenpideohjelma (luku 1.6) asettaa koko kuntakonsernille yhteisen pohjan ja asettaa painopisteet häiriöiden seurausten pienentämiseen tähtääville toimenpiteille ja häiriötilanteiden aikaisen toimintakyvyn kehittämiseksi (Korhonen & Ström 2012, 24).

Kuntakonsernin varautumisen painopiste on siirtynyt poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan suunnittelusta kohti kokonaisvaltaista toiminnan jatkuvuudenhallintaa, joka on kuvattu tarkemmin luvussa 1.3.2.

Kokonaisvaltaisen turvallisuudenhallinnan ja valmiussuunnittelun näkökulmasta tämä edellyttää koko kunnan tasolla, että:

- jo syntyneisiin häiriöihin reagoitiin painottuvasta lähestymistavasta ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään lähestymistapaan;
- pelkästä haavoittuvuuksien arvioinnista häiriönsietokyvyn kehittämiseen;
- sektorikohtaisesta eriytyneestä monialaiseen ja –ulotteiseen yhteistoiminnalliseen näkökulmaan sekä
- tiukasta ohjesidonnaisuudesta omatoimiseen vastuunkantoon (Korhonen & Ström 2012, 23).

1.3.2 Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu

Valmiuslain 12 §:ssä säädetään, että *kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa*. Kunnan valmiussuunnittelun näkökulmasta, kunnan

normaalisti tuottaminen ja ylläpitämien peruspalveluiden sekä infrastruktuurin toimintaedellytykset, toiminnan jatkuvuus ja taso on taattava tärkeimpien tehtävien osalta kaikissa turvallisuustilanteissa (Korhonen & Ström 2012, 25).

Jatkuvuudenhallinnan suunnittelulla on tarkoitus varmistaa kunnan toiminta kaikissa turvallisuustilanteissa ja tehdä mahdollisimman paljon päätöksiä jo ennen häiriötilanteen syntyä. Sen tavoitteena on yhtäältä ehkäistä mahdollisia toiminnan häiriöitä ja toisaalta pienentää häiriön vaikutuksia toimintaan sekä turvata Pyhännän kunnan keskeisten toimintojen mahdollisimman nopea uudelleenkäynnistyminen häiriöiden jälkeen (Korhonen & Ström 2012, 25).

Jatkuvuudenhallinnan turvaamiseksi kunnan jokainen toimiala päivittää valmiussuunnitelmansa säännöllisesti. Hyväksytyt toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat on kirjattu tämän asiakirjan liitteisiin. Jokaisessa toimialakohtaisessa valmiussuunnitelmassa on kuvattu, miten varajärjestelyt ja päällekkäisyydet on toteutettu työntekijöiden, tilojen, laitteiden ja tietojärjestelmien osalta.

Suunnittelua pyritään liittämään yhä vahvemmin osaksi Pyhännän kunnan normaalin toiminnan suunnittelua eikä sitä pidetä kunnan normaalitoiminnoista erillisenä prosessina. Kuntakonserni ja toimialat harjoittelevat suunnitelmien mukaista toimintaa tarvittaessa. Toimialakohtaisten suunnitelmien mukaisten harjoitusten toteutumisesta vastaa toimialajohtaja.

Sopimusperusteisen palvelutuotannon turvaaminen on kuvattu tämän asiakirjan luvussa 1.10.

1.3.3 Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen

Valmiussuunnittelun yhtenä keskeisenä tavoitteena on varmistaa mahdollisimmat hyvät edellytykset häiriötilanteen hallinnalle ja siihen liittyvään johtamiseen. Pyhännän kunnan häiriötilanteen hallinnan yhtenä perusajatuksena on, että siihen liittyvät toimenpiteet käynnistetään ajoissa, ennakoiden tilanteen mahdollista kehittymistä tai osoittautumista alkutietoja vakavammaksi ja riittävien resurssien varaamista heti tilanteen alusta alkaen sekä tarvittaessa johtamisvalmiutta tehostaen. (Korhonen & Ström 2012, 27.)

Kunnan häiriötilanteiden hallinta perustuu skandinaaviseen malliin, jossa:

1. normaaliolojen johto toimii johdossa myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa ja
2. kriisiorganisaation kokoonpano pyritään pitämään mahdollisimman samana kuin normaaliolojen organisaatio (Pursiainen 2018).

Häiriötilanteiden hallinnassa noudatetaan laillisuusperiaatetta ja säädettyjä toimialajakoja. Toimivaltainen viranomainen johtaa aina operatiivista toimintaa. (Korhonen & Ström 2012, 27.)

Kunnan laajuisen häiriötilanteen hallinnan yksi keskeisimmistä toiminnoista on tilannekuvan ylläpitäminen. Toimialoilla on omat strategiset sekä operatiiviset suunnitelmat häiriötilanteiden varalta, mutta eri toimialojen ja sidosryhmien välisen yhteistyön koordinoimiseksi laajemman kokonaiskuvan hallinta on välttämätöntä.

Tällä asiakirjalla varmistetaan, että kunnan toimialat ovat tietoisia toistensa rooleista ja vastuista sekä siitä, että kunnan johtoryhmälle ja kunnanhallitukselle on tehty Pyhännän kunnan johtokeskuksen työjärjestys normaaliolojen häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten, jossa määritellään kunnan toimijoiden roolit häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinnassa.

Oikea-aikainen, tietosisällöltään ja levikiltään riittävän laaja ja paikkansa pitävä tiedotus auttaa kuntaa kontrolloimaan tilannetta ja hillitsemään epävirallisten kanavien kautta leviävän, mahdollisesti väärän tiedon vaikutuksia. Aktiiviseen tiedottamiseen häiriötilanteen aikana panostetaan myös silloin, kun häiriötilanteen selvittely tai purkaminen on suvantovaiheessa. Toimintaa johtava taho vastaa myös tiedottamisesta. Kunta voi tiedottaa tekemistään toimistaan ja omasta palveluntuotannostaan, siinä olevista rajoitteista sekä siitä, koska toiminnot ovat taas käynnissä.

Pyhännän kunta on tehnyt erillisen **kriisiviestintäsuunnitelman** ja se on päivitetty 2020.

Kyseinen asiakirja on tämän asiakirjan liitteenä. Suunnitelmaan kirjattu erilaisten häiriötilanteiden varalta suunnitelmat viestinnästä vastaavien hälyttämiseksi ja vaihtoehtoisten viestintävälineiden käytöstä siltä varalta, että perinteiset viestintäkanavat eivät ole käytettävissä.

1.4 Lainsäädäntö ja ohjeet

Kunnan varautumisvelvollisuus perustuu valmiuslakiin ja sen etukäteisvarautumisvelvollisuuteen. Valmiuslain 12 §:n mukaan kunnan, kuntayhtymien ja

Kommentti [JK1]: Tiedotusohjeen

muiden kunnan yhteenliittyminen tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat seuraavat lait ja asetukset:

- Ammattikorkeakoululaki (14.11.2014/ 932)
- Eläkesätiölaki (29.12.1995/ 1774)
- Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta
- (749/2012)
- Laki luottolaitostoinnasta (610/ 2017)
- Laki radiotaajuuksista ja telelaitteista (1015/2001)
- Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007)
- Luotsauslaki (940/2003),
- Pelastuslaki (379/2011) Postilaki(415/2011) Rautatielaki
- (304/2011) Sijoituspalvelulaki
- (747/2012) Sijoitusrahastolaki
- (48/1999) Sosiaalihuoltolaki
- (1301/ 2014) Sähkömarkkinalaki (588/2013)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Terveydensuojelulaki (763/1994)
- Vakuutusyhdistyslaki (1250/1987)
- Vakuutusyhtiölaki (521/2008)
- Valmiuslaki (1552/2011)
- Viestintämarkkinalaki (363/ 2011)
- vesihuoltolaki 119/2001;
-

1.5 Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueellinen riskiarvio on laadittu vuonna 2018. Alueelliset riskiarviot laaditaan lähtökohtaisesti kolmen vuoden välein. Alueellinen riskiarvio tuo esille onnettomuusuhkia ja häiriötilanteita, joiden toteutuminen edellyttää mittavia toimia muun muassa eri viranomaisilta. Asiakirja on julkisesti saatavilla. (Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueellinen riskiarvio 2018.)

1.5.1 Kuntakonsernin yhteiset uhka-arviot

Uhka-arviolla tarkoitetaan uhkamallin pohjalta laadittavaa arviota, jossa konkreettisesti käsitellään uhkan lähdettä, kohdetta, toteutumistapaa, todennäköisyyttä, vaikutuksia tehtävien hoitamiseen sekä vastatoimenpidemahdollisuuksia ja niiden valmisteluun tarvittavaa aikaa (Sanastokeskus TSK 2017, 40).

Kunta on tehnyt koko konsernia koskevan yhteisen uhka-arvion kunnan luvussa 1.2 määrittelemiin elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvista, todennäköisimmistä ja vaikeimmista häiriötilanteista, jotka edellyttävät toiminnan yhteensovittamista sekä kuntatasolla että muiden toimijoiden kanssa. Konsernin uhka-arvion pohjana on käytetty toimialojen tekemiä uhka-arvioita sekä eri viranomaisilta saatuja riskianalyytitietoja. Kunnanjohtaja kokoaa näiden perusteella koko kuntakonsernia koskevan riskianalyytin. Kunnan tasolla tunnistettuja riskejä muokataan tarvittaessa toimialojen tunnistamien riskien mukaisesti. (Korhonen & Ström 2012, 29–30.) Toimialojen uhka-arvioiden toteuttaminen on kuvattu luvussa 1.5.3. Konsernin uhka-arvio löytyy tämän asiakirjan liitteistä (liite 1).

Konsernin uhka-arvion laatimisessa on hyödynnetty seuraavia vaiheita:

- uhka-arvioiden analysointi oman toiminnan kannalta;
- mahdollisten häiriötilanteiden tunnistaminen;
- todennäköisyyksien arviointi;
- strategisten, taloudellisten, toiminnallisten sekä henkilövahinkojen arviointi;
- muiden toiminnan jatkuvuuteen kohdistuvien vaikutusten arviointi;
- sisäisten ja ulkoisten toimintamahdollisuuksien ja resurssien arviointi;
- kokonaisarvioin tekeminen sekä
- arvioitujen uhkien aiheuttamien riskien vertailu ja priorisointi (Korhonen & Ström 2012, 29).

Toimialojen tulee huomioida kyseiset vaiheet omien uhka-arvioidensa laadinnassa.

Koko kuntakonsernia koskevaa uhka-arviota on hyödynnetty pohjana varautumisen toimenpideohjelmalle (luku 1.6) sekä tämän asiakirjan operatiiviseen valmiussuunnitelmaan liittyvän toimintamallin ja häiriötilanteen hallinnan tilannekohtaisen toiminnan yhteensovittamiselle.

1.5.2 Poikkeusolojen uhkien arviointi

Pelastuslaitos on saanut puolustusvoimilta sodanajan uhkien arviointia varten tarvittavat tiedot. Tarvittaessa kunta tarkentaa uhkia ja uhkien minimointiin liittyviä toimintoja mm. pandemiatilanteissa. Pelastuslaitos on laatinut suunnitelman erityisen vakavien suuronnettomuuksien varalta.

1.5.3 Toimialakohtaiset uhka-arviot ja riski- ja haavoittuvuusanalyysit

Pyhännän kuntakonsernin kaikkien toimialojen tulee talousarvioin laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa toimintoja uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä. Kukin toimiala laatii uhka-arvioin tai riskianalyysin oman toimintansa kannalta. Toimialojen arvioiden ja analyysien vastuuhenkilöinä toimivat toimialajohtajat.

Kukin toimiala hyödyntää omaan toimintaansa parhaiten sopivaa uhka- ja/tai riskianalyysityökalua. Arvioissa tulee ottaa huomioon strategiset, taloudelliset, toiminnalliset sekä henkilö-/vahinkoriskit, arvioitava niiden todennäköisyyttä ja huomioitava muut luvussa 1.5.1 kuvatut uhka-arvioin laatimisen vaiheet. Uhka-arvioiden pohjina toimivat luvussa 1.2 kuvatut häiriötilannemallit.

Hyvänä työkaluna toimii esimerkiksi *Kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan malli ja ohje sen käyttöön* -julkaisussa esitetty *Esimerkki yksinkertaisesta riski- ja haavoittuvuusanalyysistä*.

1.6 Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma

Pyhännän kunnan varautumisen kehittämisen keskeisimmät painopistealueet on esitetty alla olevassa taulukossa.

Painopiste	Toimenpiteet	Toteutusaikataulu	Vastuutaho	Toteutumisen seuranta
Valmiussuunnittelu-prosessin vakiinnuttaminen	Sisällytetään talousarvioon	Valtuustokausittain	Kunnanjohtaja, osastopäälliköt, toimitusjohtajat	Tehdyt toimenpiteet
Valmiussuunnitelmien jalkauttaminen toimialoille	Toimialojen suunnitelmien uudistaminen, koulutus	Toimitaan jatkuvan kehittämisen periaatteella	Kunnanjohtaja, osastopäälliköt	Koulutukseen osallistuminen
Toimialojen ja muiden toimintojen valmiussuunnitelmien ajantasaisuus	Määrävälein päivittäminen	Vuosittain	Osastopäälliköt, toimitusjohtajat	Päivitetyt suunnitelmat

Johtokeskustyöskentely	Johtokeskuksen perustaminen ja toiminnan harjoittelu	Vuosittainen harjoittelu	Kunnanjohtaja, osastopäälliköt	Harjoitusten toteutuminen
Kriisiviestintä	Suunnitelmien pitäminen ajantasalla	Vuosittain	Kuntajohtaja, osastopäälliköt	Päivitetyt suunnitelmat
Suunnitelmien soveltaminen käytäntöön	Käydään suunnitelmat läpi yhdessä	Vuosittain	Johtoryhmä	Tehdyt toimenpiteet

Kuva 3 Pyhännän **kunnan** varautumisen kehittämistoimenpiteet

1.7 Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat

Varautuminen on osa kunnan normaalia toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset on sisällytetty toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä talousarvioiden toiminta- ja investointimenoihin. Valmiussuunnitelmissa määritellään toiminnalliset tavoitteet ja niille riittävät resurssit.

1.8 Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Pyhännän kunta ja toimialat testaavat valmiussuunnitelmiansa toimivuutta tarvittaessa erikseen määritellyillä harjoituksilla.

Pyhäntä osallistuu aktiivisesti jokaiseen aluehallintoviraston (AVI) järjestämään alueelliseen valmiusharjoitukseen. Alueellisia valmiusharjoituksia järjestetään noin joka toinen vuosi. Tarveharkintaisesti kunta pyytää pelastuslaitokselta teemakohtaista koulutusta, esimerkiksi Virve-puhelimien käyttöön.

Pelastusopisto järjestää lakisääteisistä varautumiskoulutusta. Kunta kannustaa varautumisesta johtovastuussa olevia osallistumaan Pelastusopiston järjestämille varautumiskursseille.

Kunta voi esittää alueellisille maanpuolustuskursseille henkilöitä.

1.9 Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa

Varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan perustana on, että kunnan päätöksentekojärjestelmä toimii samojen perusteiden mukaisesti normaalioloissa, erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tehokas toiminta nojautuu selkeään toimivallanjakoon ja eri toimijoiden väliseen kitkattomaan yhteistoimintaan. Sama normaaliolojen järjestelyihin perustuva periaate

koskee myös organisaatorakenteita. Uusia toimielimiä perustetaan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa ainoastaan välttämättömissä tapauksissa lähinnä vain silloin, kun tehtävää ei voida osoittaa tarkoituksenmukaisella tavalla jo olemassa olevalle organisaatiolle.

(Turvallisuus- ja puolustusasiain komitean sihteeristö 2012, 21.)

Kuntalain 38 §:n mukaan kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Näin ollen kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen kanssa vastaa myös kunnan varautumisesta ja valmiussuunnittelusta. Kukin viran- ja toimenhaltija vastaa varautumistehtävistä omiin tehtäviinsä ja omalle vastuulleen kuuluvilta osin (Korhonen & Ström 2012, 11). Pyhännän kunta on nimennyt kunnanjohtajan kunnan varautumisvastaavaksi. Hänen varahenkilönään toimii tekninen johtaja.

Valmiussuunnitelmat hyväksytään kunnan hallintosäännön mukaisesti. Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksyy kunnanhallitus ja se saatetaan tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat hyväksyy ao. lautakunta.

Pelastuslain 65 §:n mukaan kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista. Kunnallisille viranomaisille saattaa poikkeusoloissa valmiuslain nojalla tulla hoidettavaksi normaaliolojen tehtävistä poikkeavia tehtäviä, esimerkiksi säännöstelyn ohjaus- ja toimeenpano- sekä valvontatehtäviä. (Korhonen & Ström 2012, 37.) Kyseen omaiset tehtävät ja niihin varautuminen on kuvattu erikseen laadittavassa väestönsuojelusuunnitelmassa.

Varautumistehtävä	Vastuu	Suunnitelmat	Nykytilanne
Kunnan toimialojen varautumisen yhteensovittaminen	Kunnanjohtaja, apunaan osastopäälliköt	Kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa	Laadittu 2020
Häiriötilanteen hallinnan ja kriisijohtamisen toimintaedellytysten turvaaminen	Kunnanjohtaja tekninen johtaja	Kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa, operatiivinen osa	Laaditaan 2020
Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen viestintään varautuminen	Viestintäpäällikkö	Kriisiviestintäsuunnitelma, kriisiviestintäohje	Päivitetään 2020
Konsernihallinnon varautuminen	Kunnanjohtaja	Konsernihallinnon valmiussuunnitelma, suunnitelma asiakirjojen suojaamisesta poikkeusoloissa, myös henkilöstön ja talouden toimintakyvyn varmistaminen	Laadittu 2020
Sivistystoimen varautuminen (Opetus-, varhaiskasvatus-, vapaa-aika- ja kulttuuritoimi)	Sivistysjohtaja/Rehtori	Sivistystoimen varautumisen toimialasuunnitelma	Laadittu 2016

Kunnallistekniikan varautuminen (Sähkö, lämpö, rakennukset, tiet, viemäriverkosto)	Tekninen johtaja/ Rakennustarkastaja	Teknisen toimen valmiussuunnitelma+ liitteet	Päivitetty 2020
Sosiaalitoimen varautuminen	Perusturvajohtaja/ Sosiaali- ja Terveyspiiri Helmi	Sosiaalitoimen valmiussuunnitelma	Päivitetään 2020
Terveyden- ja sairaanhoidon varautuminen	Perusturvajohtaja/ Sosiaali- ja Terveyspiiri Helmi	Terveyden- ja sairaanhoidon valmiussuunnitelma	Päivitetään 2020
Ympäristöterveydenhuollon varautuminen	Ympäristöpalvelut Helmi	Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelma	Laadittu 2012
Päivittäistavara huollon varautuminen	Perusturvajohtaja/Sosiaali- ja terveyspiiri Helmi	Päivittäistavara huollon valmiussuunnitelma	Laaditaan 2020
Ruokahuollon varautuminen	Sivistysjohtaja/Rehtori	Ruokahuollon valmiussuunnitelma	Laadittu 2020
Evakuointisuunnitelma	HELMi, pelastuslaitos, kunta	Suurten väestönsiirtojen vastaanoton suunnitelma	Laaditaan 2021
Vesihuollon varautuminen	Pyhännän Vesi Oy/ Toimitusjohtaja	Vesihuollon valmiussuunnitelma	Laadittu 2018
Jätehuollon valmiussuunnitelma	Vestia Oy/ Toimitusjohtaja	Jätehuollon valmiussuunnitelma	Laadittu 2015
Tietohallinnon varautuminen	Tietohallinto vastaava	Tietohallinnon valmiussuunnitelma	Päivitetään 2020
Lämpöhuollon varautuminen	Tekninen johtaja/ Latvaenergia Oy	Lämpöhuollon varautumissuunnitelma, Latvaenergian valmiussuunnitelma	Päivitetty 2020, Latvaenergian valmiussuunnitelma 2012
Kuljetusten sujuvuus	Tekninen johtaja	Liikenne ja kuljetussuunnitelma	Päivitetty 2020
Rakennusten korjaaminen	Tekninen johtaja	Korjaustoimintasuunnitelma	Päivitetty 2020
Poikkeusolojen asuminen	Tekninen johtaja	Asumisen säännöstely suunnitelma	Päivitetty 2020
Poikkeusolojen säännöstelyä	Tekninen johtaja	Rakennustarvikkeiden ja rakentamisen säännöstelysuunnitelma	Päivitetty 2020

1.10 Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa

Pyhännän kunta ei tuota kaikkia palveluja itse vaan osan palveluista tuottaa jokin muu kunta, kuntayhtymä tai yksityinen yritys. Muiden kuntien, kuntayhtymien ja ulkoistettujen palvelujen osalta kunta vaatii palvelun tuottajaa huolehtimaan myös valmiussuunnittelusta.

Palvelusopimukseen tulee maininta, että palveluntuottaja on velvollinen suunnittelemaan toimintansa siten, että toiminnot pystytään ylläpitämään myös normaaliolojen häiriö- ja poikkeusoloissa. Palveluntuottaja huolehtii valmiussuunnitelman laadinnasta, tarvittavista henkilö-, kalusto- ja tilavarauksista. Valmiussuunnitelmat perustuvat palveluntuottajan ja tilaajan välisiin sopimukseen sekä tilaajan antamiin ohjeisiin, jotka palvelun tilaaja hyväksyy. (SOPIVA-aineisto/Huoltovarmuuskeskus).

Palveluntuottaja pitää johdon ajan tasalla varautumissuunnitelmistaan ja vastaa siitä, että ne synergiassa kunnan omien suunnitelmien ja kunnan tarpeiden kanssa

1.11 Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Varautumisen yhteensovittamisessa on huomioitava kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien toiminta ja valmiussuunnittelu. Jo ennalta on sovittava siitä, miten yhteistoiminta erilaisissa häiriötilanteissa järjestetään kunnan alueella toimivien tahojen kanssa ja miten häiriötilanteiden edellyttämän päätöksenteon yhteensovittaminen järjestetään. Yhteensovittamisessa on huomioitava myös viranomaiset, kolmas sektori ja elinkeinoelämä. (Korhonen & Ström 2012, 40.)

Jos kunnan toimialan toiminta on voimakkaasti riippuvainen jonkun toisen toimijan tarjoamista palveluista, on ehdottoman tarpeellista selvittää kyseen omaisen toimijan kanssa varautumiseen liittyviä käytäntöjä ja päivittää suunnitelmat yhteistyössä siten, että esimerkiksi resurssien päällekkäisvarausta ei tehdä. Tämä korostuu varsinkin, jos saman toimijan resursseja käyttää useampi taho ja häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi resurssien saatavuus on tavanomaista heikompaa. Toimialakohtaisissa valmiussuunnitelmissa on syytä kartoittaa kolmannen sektorin tarjoamat ja organisoimat resurssit ja sopia yksityiskohtaisesti niiden osallistumisesta häiriötilanteiden hallintaan. (Korhonen & Ström 2012, 40.)

Kunnan jokainen toimiala vastaa itse yhteistoiminnasta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittamisesta. Jokainen toimiala arvioi itse kriittiset toiminnot, joiden hoitamisesta on tarpeen laatia yhteistoimintamuistio tai -sopimus häiriötilanteen varalta.

Kunnan laatimat yhteistoimintamuistiot ja -sopimukset on listattu nimitasolla tämän asiakirjan liitteisiin.

Pyhännän kunnan tärkeimpiä yhteistyötahoja palvelujen tuottamisessa ovat Haapaveden kaupunki (Sosiaali- ja terveystieteiden Helmi, Ympäristöpalvelut Helmi ja Jokihelmen opisto), Jokilaaksojen Pelastuslaitos, Oulun Poliisilaitos, Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto, Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, Säteilysuojakeskus, Ilmatieteenlaitos, Loiste- ja Kajave-sähköyhtiöt, Teleoperaattorit, Vapepa, SPR Pyhännän osasto, Siikalatvan seurakunta, Latvaenergia Oy, seutukunta, Pyhännän Kiinteistöpalvelu Oy ja kunnan omistamat tytäryhtiöt.

1.12 Kuntakonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen

Yhteensovittamisella varmistetaan, että häiriötilanteiden aikana ei törmätä epäselvyyksiin tai virheolettamuksiin muiden toimijoiden resursseista, toimintatavoista ja vastuista (Korhonen & Ström 2012, 41). Toimialakohtaisten valmiussuunnitelmien sisältöjen välinen koordinointi ja

yhteensovittaminen toteutetaan kerran valtuustokaudesta. Kunnanjohtaja vastaa, että toimialakohtaisten valmiussuunnitelmat yhteen sovitetaan kerran valtuustokaudessa.

Yhteensovittamisen yhteydessä tarkastetaan kunnan toimialojen tekemät yhteistoimintasopimukset ja -muistiot häiriötilanteiden hallintaan liittyen.

1.13 Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitos tukee pelastustoimen alueeseensa kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu. Jokilaaksojen pelastuslaitoksella on käytäntö, että pelastuslaitos ei tee asiaan liittyen muodollisia sopimuksia, vaan tukee yhtä lailla kaikkien pelastustoimialueeseen kuuluvien kuntien valmiussuunnittelua.

Jokilaaksojen pelastuslaitoksella on valmiuspäällikön ohella aloittanut 6/2019 valmiussuunnittelija, jonka päätehtävänä on tukea kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua. Valmiussuunnittelun tukeminen sisältää muun muassa asiantuntija-apua, koulutusta sekä henkilövarauksissa avustamista.

2 Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta

Operatiivinen osa on toiminnallinen suunnitelma, miten häiriötilanteessa toimitaan kuntakonsernin sisällä poikkihallinnollisesti sekä miten käytännössä kyetään aloittamaan häiriön hallinnan edellyttämät toimenpiteet mahdollisimman aikaisessa vaiheessa sekä miten yhteen sovitetaan kaikkien toimijoiden toiminta siten, että häiriön vaikutukset saadaan minimoitua mahdollisimman hyvin ja kuinka niistä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti. (Korhonen & Ström 2012, 9.)

2.1 Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteen hallinnan keskeiset tehtävät ja tavoitteet:

- kunnan asukkaiden ja siellä oleskelevien turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen;
- häiriötilanteen seurausten minimointi oikea-aikaisilla ja oikein mitoitetuilla vastatoimenpiteillä;
- kunnallisten toimijoiden johtamis- ja toimintakyvyn ylläpitäminen;
- kunnan toimintojen ja yhteistyötahojen toiminnan yhteensovittaminen;
- kunnan tuottamien elintärkeiden toimintojen ja palvelujen tuottamisen edellytysten varmistaminen ja siihen liittyvä päätöksenteko;
- pelastustoiminnan ja muiden tarvittavien toimintojen tehokkaan suorittamisen tukeminen osoittamalla kalusto-, henkilöstö-, ja tilaresursseja pelastustoimen ja muiden viranomaisten avuksi;
- häiriötilanteen akuutin vaiheen jälkeen toipumisvaiheeseen liittyvä päätöksenteko esimerkiksi resurssien käytöstä ja toipumistoimenpiteiden yhteensovittaminen;
- jatkuva yhteydenpito ja tiedon välittäminen viranomaisiin ja muihin toimijoiden eri hallinnontasoilla ja -aloilla, mukaan lukien yhteistoiminnan muiden kuntien, ylikunnallisten toimijoiden, elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen kanssa;
- tilannetietojen kokoaminen, välittäminen ja analysointi sekä tilannekuvan muodostaminen kunnan alueelta yhteistoiminnassa muiden viranomaisten ja tahojen kanssa;
- tilanteen edellyttämän oikea-aikaisen viestinnän organisoiminen ja toteutus omalle henkilöstölle ja kansalaisille;
- ohjeiden antaminen väestölle esimerkiksi muuttuvista palveluista sekä

- tilanteen mukainen uutistiedottaminen (Korhonen & Ström 2012, 44).

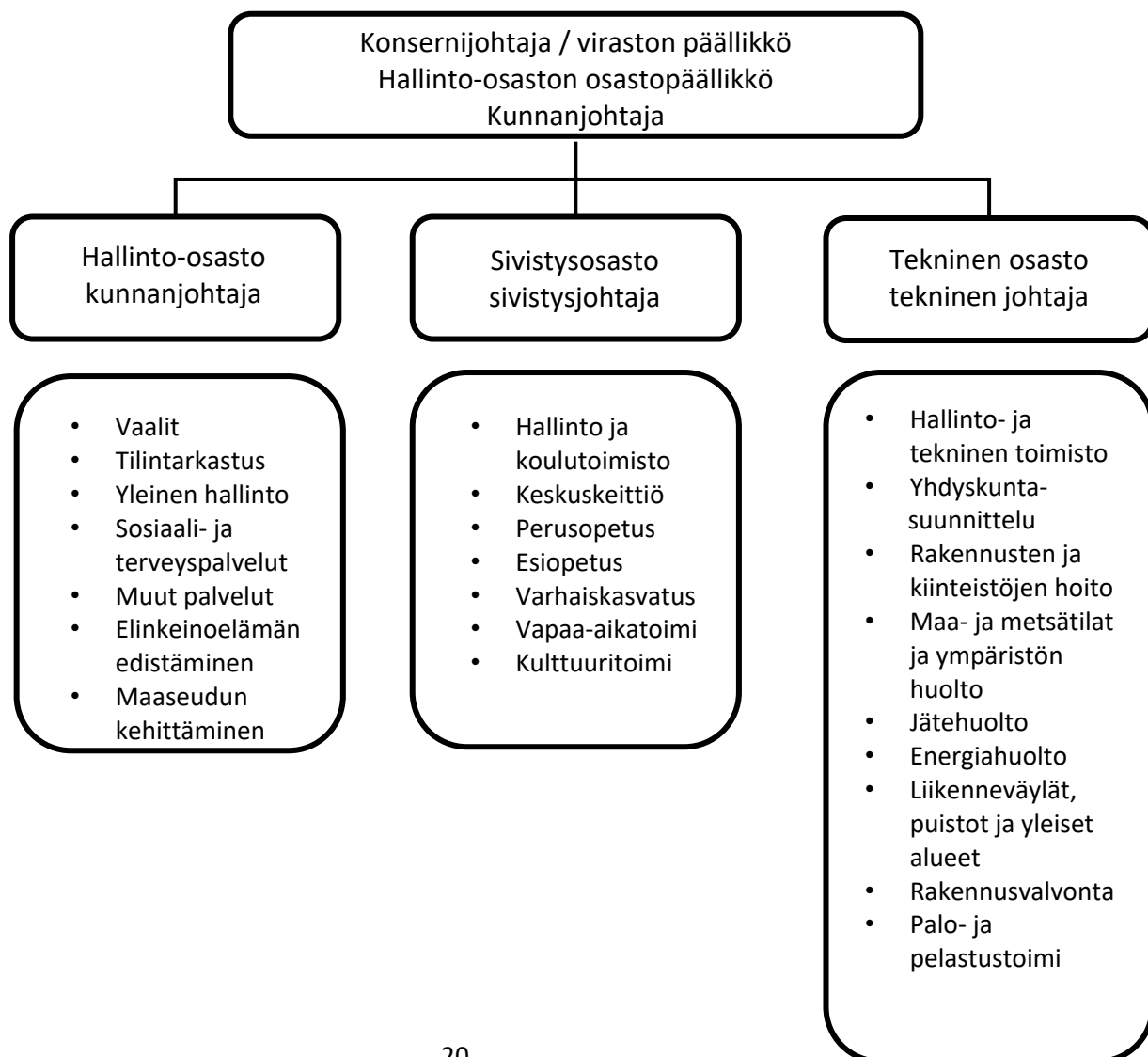
2.2 Uhka-arvioiden keskeiset tulokset

Kunta päivittää kuntakonsernin yhteisen uhka-arvion vuosittain tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä. Samassa yhteydessä määritellään tarvittavat toimenpiteet ja vastuutahot/vastuuhenkilöt.

2.3 Johtamisjärjestelmä normaalioloissa

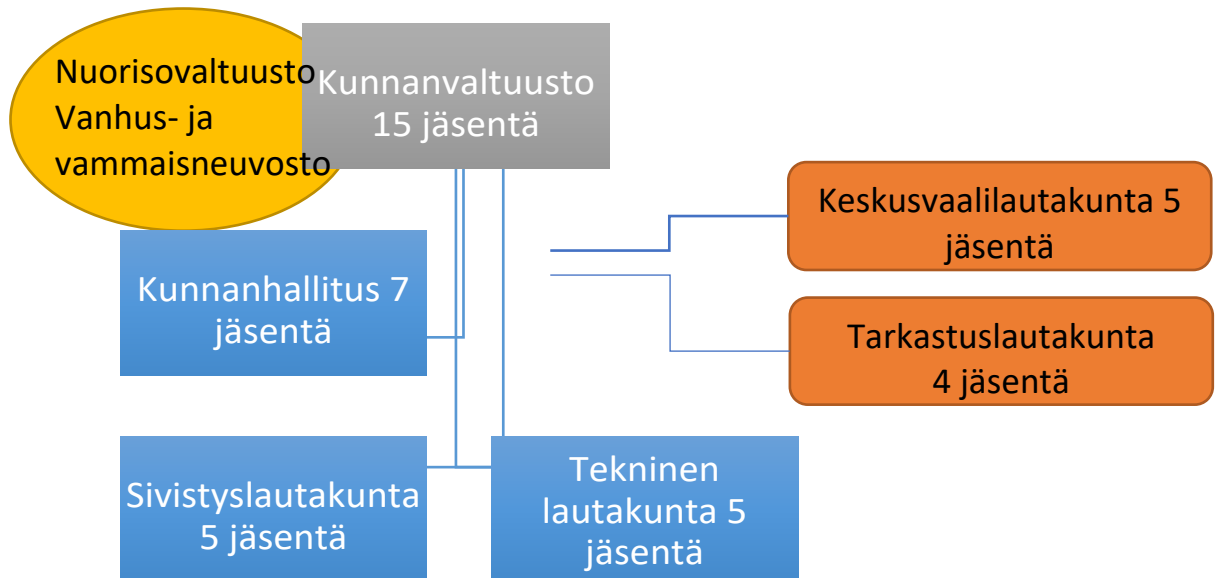
Kunnan normaaliolojen johtamisjärjestelmä on esitetty alla organisaatiokaaviona virkanimikkeiden tasolla.

Pyhännän kunnan henkilöstöorganisaatiokaavio 1.1.2019

Pyhännän kunnan organisaatiokaavio 1.1.2019

PYHÄNNÄN KUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

2.4 Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämisen- ja informointijärjestelyt

Kunnan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmän kokoonpanoon kuuluu varsinainen johtoryhmä täydennettynä Sosiaali- ja terveystieteiden Helmen edustajilla. Johtoryhmän kokoonpanoa voidaan vahventaa häiriötilannekohtaisesti toimivaltaisella viranomaisella tai tilanteeseen erikseen valitulla asiantuntijalla.

Johtoryhmän hälyttäminen tehdään WhatsApp kautta. Hälytyksen saatuaan kuka tahansa johtoryhmän jäsen on kykenevä käynnistämään tarvittavat ensitoimenpiteet häiriötilanteen hallinnassa.

Kunnan toimialojen hälyttäminen tehtäviinsä on suunniteltu ja kuvattu jokaisen toimialan omassa valmiussuunnitelmassa tai sen liitteissä. Hälytysjärjestelyillä turvataan riittävät resurssit häiriötilanteen hallintaan saamiseksi. Peruserätyksenä on, että äkillisestä häiriötilanteesta on ilmoitettava viipymättä esimiehelle sekä edelleen tarvittaessa kunnan tai toimialan johdolle. (Korhonen & Ström 2012, 47.)

Jokilaaksojen Pelastuslaitos ja hätäkeskus eivät kokoaa tai ylläpidä kuntien hälytysryhmien yhteystietoja.

2.5 Luottamushenkilöelinten informointi

Luottamushenkilöiden informointi laajemmissa häiriötilanteissa on tarpeen, vaikka luottamushenkilöillä ei ole häiriötilanteissa varsinaista operatiivista roolia, keskeisten luottamushenkilöiden on syytä tietää perustiedot häiriötilanteesta ja sen hallintaan liittyvistä toimenpiteistä. (Korhonen & Ström 2012, 49.)

Kunnan hallintosäännössä määritellään eri toimijoiden roolit häiriötilanteiden hallinnassa.

Luottamushenkilöiden tiedonsaanti häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa varmistetaan seuraavalla taulukolla.

Informoitava toimielin	Informoitavan henkilön rooli	Informoinnista vastaava
Kunnanhallitus	Kunnanhallituksen pj.	Kunnanjohtaja
Kunnanvaltuusto	Kunnanvaltuuston pj.	Kunnanjohtaja
Sivistyslautakunta	Sivistyslautakunnan pj.	Sivistysjohtaja/rehtori

Tekninen lautakunta	Teknisen lautakunnan pj.	Tekninenjohtaja/ rakennustarkastaja
Perusturvalautakunta	Perusturvalautakunnan pj.	Perusturvajohtaja

2.6 Tehostetun johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen häiriötilanteessa

Normaaliolojen häiriötilanteiden aikana päätöksenteko tapahtuu kunnassa normaalien toimivaltuuksien ja päätöksentekojärjestelmän puitteissa. Normaaliolojen häiriötilanteissa kunnan toimialueet vastaavat toimialueensa kuuluvien tehtävien hoitamisesta ja siihen liittyvästä johtamistoiminnasta.

Johtoryhmä muodostaa kunnan toimintojen osalta häiriötilanteen hallinnassa keskeisen toiminnallisen roolin. Kukin johtoryhmän viranhaltija käyttää niitä toimivaltuuksia, joita hänelle lain mukaan kuuluu tai on hallintosäännöllä siirretty. (Korhonen & Ström 2012, 51.) Tarvittaessa johtoryhmän toimintaan kutsutaan mukaan eri alojen asiantuntijoita ja/tai teknistä henkilöstöä.

Kunnan toimijoiden ja toimielinten rooli häiriötilanneaikaisessa johtamisessa on sama kuin normaalioloissa.

Johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistämisen järjestelyt on kuvattu johtokeskuksen työjärjestyksessä (päivitettävä 2020) (liite 2).

2.7 Johtamispaikat

Normaaliolojen häiriötilanteiden ja muiden kuin aseellisten poikkeusolojen varalta kunta ylläpitää kunnantalon auditoriossa johtokeskuksen valmiutta siten, että johtamistoiminta voidaan käynnistää johtokeskuksesta käsin 4 tunnin kuluttua perustamismääräyksestä.

Päätöksen johtokeskuksen perustamista voi tehdä kuka tahansa johtoryhmän jäsen.

Johtokeskuksen työjärjestys on hyväksytty kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Työjärjestyksessä on kuvattu johtokeskusten tehtävät ja materiaali, johtokeskuksen jäsenet ja tehtävät, työvuorojärjestelyt sekä työjärjestyksen vahvistaminen. Työjärjestyksessä on huomioitu normaaliolot ja poikkeusolot.

Häiriötilanteissa johtamispaikkana toimii kunnantalon auditorio. Mikäli ensisijainen tila ei ole käytettävissä, vaihtoehtoisena tilana toimii Pyhännän koulu. Johtoryhmä voi kokoontua tarvittaessa tai tilanteen edellyttäessä etäyhteyden kautta.

Pelastuslain uudistuksessa kunnilta poistui säädösvelvoite ylläpitää suojattua johtokeskustilaa, jossa toiminta aseellisissa poikkeusoloissa on mahdollista. Valmiuslaki edellyttää kuitenkin, että julkishallinnon tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Aseellisten poikkeusolojen johtopaikka on kuvattu johtokeskuksen työjärjestyksessä (liite 2).

2.8 Johtaminen ja tilannetietoisuus

Tilannekuvan luominen on tilanteen hallintaan osallistuvien toimivaltaisten viranomaisten tehtävä. Tilannekuvajärjestelyillä pyritään luomaan edellytykset päätöksentekoon ja johtamiseen tarvittavan tilannetietoisuuden muodostamiselle sekä välittämään kokonaisnäkemys toimintaympäristöstä, siinä tapahtuneista ja ennustettavissa olevista muutoksista, omista ja muiden toimijoiden toimenpiteistä. Tilannekuvaa välitetään tehtäväalueelta toiselle ja muille viranomaisille. (Korhonen & Ström 2012, 54.) Tilannekuvan muodostamisen prosessi koostuu *tiedon keräämisestä, informaation kokoamisesta, luokittelusta ja analysoinnista sekä analysoidun tiedon oikea-aikaisesta ja tehokkaasta jakamisesta sitä tarvitseville* (Puolustusministeriö 2010, 57).

Tilannekuvan muodostamisessa keskeiset tekijät ja kysymykset ovat:

- mitä on tapahtunut
- ketkä ovat aktiivisia toimijoita tilanteessa
- mistä häiriötilanne johtuu
- mitkä ovat tilanteen vaikutukset yhteisölle yleisesti
- mitkä ovat häiriötilanteen vaikutukset omalle toiminnalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- tilanteen kehittymisen vaihtoehdot
- mitä toimenpiteitä tilanteen hallitsemiseksi on perusteltua toteuttaa
- mitä muut toimijat tekevät
- ovatko omat resurssit riittävät
- mitä muita resursseja on käytettävissä ja miten niitä saadaan käyttöön
- resurssien jakaminen ja priorisointi
- keneltä tarvitsemme tietoa

- ketkä tarvitsevat tietoa meiltä

Tilannekuvan muodostamisessa on erotettava

- omalle organisaatiolle välitettävä tilannekuva
- muille organisaatioille välitettävä tilannekuva

Kunnantalon auditoriossa on riittävät tietotekniset valmiudet, viestintäyhteydet ja järjestelmä tilannekuvan luomiseen ja ylläpitoon sähköisesti. Kunnantalon auditorion viesti- ja tietoliikenneyhteyksien toimiminen varmistetaan varavoimajärjestelyin. Johtokeskuksen tarvitsema materiaali varataan etukäteen Johtokeskuksen työjärjestyksessä kuvatulla tavalla.

Tilannetietoisuuden ja johtamisen edellytysten ylläpidon takia viestinnän tulee toimia myös häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana. Tämän takaamiseksi kunnalla on Virve-puhelimia. Kunnalla on myös käytettävissä puhelimia varustettuna eri liittymäoperaattorin liittymällä kuin mitä kunnan henkilöstö päivittäistoiminnassaan käyttää.

Muita tiedonvälityskanavia voivat olla:

Televisio (ml. teksti tv), radio, lehdistö (ml. verkkolehdet), kunnan ja muiden viranomaisten ja toimijoiden verkkosivut, sosiaalinen media, matkapuhelimet, sähköposti, infopisteet, tiedotteet, henkilökohtainen tapaaminen.

2.9 Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Viestinnän peruslinjaus häiriötilanteissa on, että toimivaltainen johtovastuussa oleva viranomainen vastaa myös tilanteeseen liittyvästä viestinnästä. Muut mahdollisesti tilanteeseen osallistuvat puolestaan vastaavat omaan toimintaansa liittyvästä viestinnästä.

Kunta voi tiedottaa häiriötilanteiden vaikutuksista omaan palveluntuotantoonsa. Laajoissa häiriötilanteissa, jotka vaikuttavat kunnan palvelutuotantoon tai muuten kunnan eri toimialojen toimintaan, viestintä keskitetään ja yhteen sovitetaan eri toimialojen ja toimijoiden kesken. (Korhonen & Ström 2012, 56.)

Kunnan viestinnästä vastaa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sama organisaatio kuin normaalioloissa. Tarvittaessa viestintää tekemään osoitetaan lisähenkilöitä.

Kunnan kriisiviestintäsuunnitelma (liite 3) tarkistetaan vuosittain.

2.10 Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa

Häiriötilannejohtamisesta vastaa aina toimivaltainen viranomainen. Häiriötilanteiden hallintaan liittyvät vastuut ja tehtävät vaihtelevat erityyppisiin uhkiin liittyen (Korhonen & Ström 2012, 57).

Uhkakartoituksen mukainen häiriötilanteen hallintaan osallistuvien toimijoiden ja toimialojen tehtäväjako kartoitetaan toimialojen valmiussuunnitelmien päivityksen yhteydessä.

2.11 Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Pelastustoimintaa edellyttävissä laajoissa häiriötilanteissa (esim. suuronnettomuudet) tilanne saattaa edellyttää kaikkien pelastuslaitoksen käytössä olevien henkilöstöressurssien sitomista pelastustoimen perustehtävien hoitamiseen, jolloin kunnalle tarjottavat tukimahdollisuudet voivat olla rajallisia.

Pelastuslaitos voi tukea/avustaa kuntaa häiriötilanteiden hallinnassa ja kriisi johtamisessa mm. seuraavilla tavoilla:

- pitää yllä turvallisuustilannekuvaa ja tiedottaa ennalta uhkaavasta tilanteesta;
- hälyttää tarvittaessa kunnan johtohenkilöstön;
- pelastuslaitoksen johtokeskus avustaa kuntaa esimerkiksi tiedottamisessa;
- antaa tarvittaessa vaaratiedotteita;
- käynnistää tarvittaessa väestöhälytysjärjestelmän;
- avustaa johtamisen tilannekuvan kokoamisessa ja laatimisessa &
- avustaa viestiyhteyksien varmentamisessa (Virve-verkko).

Pelastuslaitos voi nimetä tarvittaessa ja tilanteen vaatiessa henkilön toimimaan pelastuslaitoksen yhteyshenkilönä tai asiantuntijana kunnan johtokeskuksessa. Vastaavasti pelastuslaitos voi kutsua kunnan yhteyshenkilön tai teknisen asiantuntijan tukemaan omaa johtokeskustoimintaa.

Jokilaaksojen pelastuslaitos on välittänyt alueensa kuntiin päivystävän päällikön numeron. Numerosta tavoittaa päällystöviranhaltijan kellonajasta riippumatta tilanteissa, joissa häiriötilanne ei edellytä yhteydenottoa hätäkeskukseen.

2.12 Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa

Pelastuslain mukaan pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta ja pelastustoimintaan kuuluvat tehtävät ja toiminnot on määritelty lain 32 §:ssä pykälässä. Pelastuslaissa on säädetty kunnan viranomaisille, laitoksille ja liikelaitoksille joitakin velvoitteita lain soveltamisalalla.

46 §:n mukaan kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Säännöksessä kunnallisia toimijoita koskevat velvoitteet on määritelty seuraavasti:

- sosiaali- ja terveystoimintaviranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaavat niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista ja onnettomuuden johdosta hätään joutuneiden huollosta ja majoituksesta;
- ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtivat yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevista tehtävistä niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti;
- ympäristöviranomaiset, maa- ja metsätalousviranomaiset ja vesitalousviranomaiset sekä hallinnonalojen laitokset huolehtivat niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti; ympäristönsuojelusta, tulvariskien hallinnasta ja patoturvallisuudesta
- kunnan ja kuntayhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistuvat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

47 §:n mukaan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan.

Edelleen näiden tahojen on annettava pelastuslaitokselle selvityksen pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroista. Jokilaaksojen pelastuslaitos lähestyi suunnitelmaan liittyen pelastustoimialueensa kuntia 10/2019 ja päivittää oman suunnitelmansa näiltä osin vuoden 2020 aikana.

Jos pelastustoimintaan osallistuu useamman toimialan viranomaisia, tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja. Yleisjohtaja vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Eri toimialojen yksiköt toimivat oman johtonsa alaisuudessa siten, että niiden toimenpiteet kokonaisuudessaan edistävät onnettomuuden tai tilanteen seurausten tehokasta torjuntaa. Tilanteen yleisjohtaja voi muodostaa avukseen viranomaisten, laitosten ja toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten yksiköiden edustajista koostuvan johtoryhmän ja kutsua asiantuntijoita avukseen.

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitos vastaa väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä. Normaaliolojen onnettomuuksissa väestön suojaamisen keskeisiä keinoja ovat suojautuminen sisätiloihin sekä evakuointi. Väestönsuojien käyttötilanteita ovat lähinnä poikkeusolojen vakavimmat uhkat.

Väestön evakuoinnilla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaaminen evakuointitilanteessa. Väestön evakuointi on osa pelastustoimintaa ja siten niiden suunnittelu ja toteutus tapahtuvat pelastuslaitoksen johdolla. Evakuoinnit suunnitellaan sekä normaali- että poikkeusoloja varten. (Sisäasiainministeriö 2003, 1.) Jokilaaksojen pelastuslaitos ohjaa kuntia niiden evakuointisuunnitelmien päivityksessä.

Poikkeusoloja koskevat järjestelyt on kuvattu tämän asiakirjan 3 luvussa ja tämän asiakirjan liitteissä. Pelastuslain 65 §:n mukainen väestönsuojelusuunnitelma laaditaan erikseen pelastuslaitoksen johdolla.

2.13 Toiminnan yhteensovittaminen

Laki aluehallintovirastosta 896/2009 4 §: aluehallintovirasto yhteensovittaa valmiussuunnittelua

2.13.1 Yhteydenpito ja yhteistoiminta: kuntayhtymät ja muut alueelliset toimijat

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus Helmi, Ympäristöpalvelut Helmi, Vestia Oy,

2.13.2 Yhteydenpito ja yhteistoiminta: muut kunnat

Haapavesi, Siikalatva, Kajaani, Vieremä, Kiuruvesi, Pyhäjärvi ja Kärsämäki

2.13.3 Yhteydenpito ja yhteistoiminta: keskeiset elinkeinoelämän toimijat

Prt-Forest Oy (Jukkatalo), Maustaja Oy, LapWall Oy, Salvos Oy, Fodelia Oy (Feelia Oy ja Real Snacks Oy), Pyhännän PuuTop Oy, Latvaenergia Oy, Pyhännän Kiinteistöpalvelu Oy, Siikalatvan LVI Oy.

2.13.4 Yhteydenpito ja yhteistoiminta: valtion paikallis-, alue- ja keskushallinto

Oulun Poliisilaitos, Jokilaaksojen Pelastuslaitos, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

2.13.5 Yhteydenpito ja yhteistoiminta: puolustusvoimat

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetoimisto sekä Kainuun prikaati

2.13.6 Yhteydenpito ja yhteistoiminta: järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhdyskunnat.

3 Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin

3.1 Poikkeusolojen vaikutukset kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin

Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa ja puolustustilalaisissa säädetty tilanteet, joiden hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisen säännönmukaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin.

Poikkeusoloja valmiuslain (1552/2011) 3 §:n mukaan ovat:

1. Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila
2. Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista
3. Väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat
4. Erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila

5. Vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Valmiuslain tarkoituksena (1§) lain tarkoituksena on poikkeusoloissa suojata väestöä sekä turvata sen toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys.

Valmiuslain 4 §:n mukaan Viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia 1 §:ssä säädetyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa toimivaltuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Valmiuslain veloitteet Pyhännän kunnan toimintaan on eritelty tämän asiakirjan liitteessä (liite 4). Kyky hoitaa valmiuslain mukaiset veloitteet, tulee huomioida toimialakohtaisissa valmiussuunnitelmissa.

Puolustustilalain (1083/1991) 1 §:n mukaan valtiollisen itsenäisyyden turvaamiseksi ja oikeusjärjestyksen ylläpitämiseksi voidaan valtakunnan puolustusta tehostaa ja sen turvallisuutta lujittaa saattamalla voimaan puolustustila Suomeen kohdistuvan sodan aikana sekä siihen rinnastettavissa vakavasti yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa sisäisissä, väkivaltaisissa levottomuuksissa, joilla pyritään kumoamaan tai muuttamaan perustuslain mukainen valtiojärjestys.

3.2 Kunnan hallinto poikkeusoloissa

Valmiuslain 108 §:ssä säädetään kunnan hallinnosta poikkeusoloissa. Kuntalain 54 §:n estämättä valtuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi. Valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuutetuista on läsnä.

Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kunnanhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kunnan hallinnon järjestämistä, johto- ja hallintosääntöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädettyistä asioista.

Kunnanhallituksen on mahdollisimman pian saatettava päätökset valtuuston päätettäväksi.

Kunnanhallituksen päätös on voimassa, kunnes valtuusto on päättänyt asiasta.

Puolustustilalain aikana sotilasviranomaisen voi saada alueella laajoja toimivaltuuksia, jotka saattavat vaikuttaa kunnan toimintaan.

Kunnanhallitus valtuuttaa tarvittaessa delegointipäätöksellä kunnanjohtajan päättämään niistä asioista, jotka hallintosäännön 21 § mukaan kuuluvat kunnanhallituksen päätettäväksi.

3.3 Valmiustoiminta poikkeusoloissa

Valmiuden säätelyllä tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla Pyhännän kunnan toiminnot saatetaan toimimaan kulloistakin uhkaa vastaavassa tilanteessa ja valmiuden säätelyllä kohotetaan tai alennetaan organisaation valmiutta (Sanastokeskus TSK ry 2017, 63). Kunnalla on käytössä 3 eri valmiustasoa:

1. perusvalmius;
2. tehostettu valmius &
3. täysvalmius.

Tehostettuun valmiuteen siirrytään, kun tilanne ei ole hallittavissa perusvalmiuden organisaatiolle. Päätöksen tehostettuun valmiuteen siirtymisestä tekee kunnanjohtaja. Päätöksen toimialan tehostettuun valmiuteen siirtymisestä tekee toimialajohtaja kunnanjohtajan delegointipäätöksellä. Täysvalmiuteen siirtyminen edellyttää valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönottoa.

Tehostetussa valmiudessa suunnitelmat tarkistetaan ja henkilöstö koulutetaan toimimaan suunnitelmien mukaisesti samalla ylläpitämällä jatkuvasti tilannekuvaa.

3.4 Varusjärjestelyt ja varaamisen vastuut

Tekninen johtaja vastaa Pyhännän kunnan henkilö-, rakennus- sekä ajoneuvo- ja työkonevarausten esittämisestä asianomaisille viranomaisille. Kaikki varaukset tarkistetaan 3 vuoden välein.

3.4.1 Henkilöstön varaamisen vastuut kuntakonsernissa

Kunta voi varata (VAP) henkilöstönsä jäseniä kriittisiin töihin myös poikkeusoloissa. Tällöin työntekijän sodanajan tehtävä on toimia työnantajansa palveluksessa. Varaushakemuksen tekee työnantaja. (Asevelvollisuuslaki 89 §.) Siviilipalveluskeskus ratkaisee siviilipalvelusvelvollisia koskevat varaushakemukset (Siviilipalveluslaki 67 §).

Henkilövaraukset osoitetaan keskitetysti Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetoimistolle.

3.4.2 Vastuut rakennusvarauksista

Rakennusvaraukset hoidetaan keskitetysti Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetoimiston kanssa.

3.4.3 Vastuu ajoneuvo- ja työkonevarauksista

Ajoneuvo- ja työkonevaraukset hoidetaan keskitetysti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen KULO-virkamiehen (kuljetusten ohjauksikkö) kautta. ELY-keskus kirjaa ajoneuvot ja työkoneet varausmenettelyyn alueellisesti.

3.5 Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio

Väestönsuojelulla tarkoitetaan Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjan (82/1980) 61 artiklassa lueteltuja humanitaarisia tehtäviä, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojele vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja sen auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välttämättömien edellytysten luominen elonjäämiselle.

Väestönsuojelu rajoittuu koskemaan aseellista toimintaa eli valmiuslain 3 §:n 1 ja 2 kohdan mukaisia poikkeusoloja. Väestönsuojelutehtävään voidaan määrätä myös 3 §:n 4 kohdan mukaisissa poikkeusoloissa eli erityisen vakavassa suuronnettomuudessa ja sen välittömässä jälkitilassa.

Valtion ja kunnan vastuulla olevaa väestönsuojelua kutsutaan yleiseksi väestönsuojeluksi. Kukin viranomainen vastaa osaltaan Geneven sopimuksen ja hallinnonalaa koskevan lainsäädäntönsä mukaisesti varautumisesta väestönsuojeluun.

Kunta laatii erillisen väestönsuojelusuunnitelman vuonna 2021, jossa on kuvattu kunnan vastuut ja tehtävät väestönsuojelutilanteessa sekä suunnitelmat niiden toteuttamiseksi.

4 SUUNNITELMAN LIITTEET

LIITTEET

Liite 1, uhka-arvio

Liite 2, johtokeskuksen työjärjestys

Liite 3, tiedotusohje

Liite 4, valmiuslain velvoitteet

Hyväksytty Pyhäntään kunnanhallituksessa ??.12.2020 § 43